

Návrat toku do přírodní podoby

Přibližně od poloviny 20. století začaly být prováděny rozsáhlé technické úpravy koryt potoků a řek. Docházelo k napřimování a prohlubování a tím k vynucenému zpevnování koryt (kamenné opevnění, kamenný zához). Důsledkem bylo zrychlení odtoku povodňových vln a větší škody v níže položených oblastech. Tyto zásahy nevratně zničily cenné říční, potoční a mokřadní biotopy a zhoršily samočistící schopnost vody.

V posledních desetiletích jsou realizovány projekty navrácení potoků a říček do přírodnějších, tedy mělkých a zvlněných (meandrujících) koryt bez opevnění. U potoků jsou následně koryta nově zahloubena pouze cca 30 až 40 cm, břehy jsou nezpevněné, přirozené dno zahrnuje nejrůznější tůňky a tíšiny v zákrutech meandrů i mělké proudné úseky mezi nimi. Obnovuje se tak propojenost potoku s jeho záplavovým územím. Mělké potoky se mohou rozlévat a utvářet své koryto i břehy neustálým přesouváním sedimentů a zvyšují zamokření přilehlých biotopů. To je samozřejmě spojeno i s druhovou pestrostí organismů žijících v potoce, na březích i v nivě toku.

Obnova funkce záplavových území má mimořádný význam při zadržování vody při extrémních srážkách a výrazně zpomaluje a tlumí povodňové vlny. Na řadě míst však revitalizaci brání zastavění záplavového území a plánování novostaveb v těchto lokalitách.

Při promýšlení návratu toků do původních řečišť bývá někdy využíváno starých map a leteckých snímků, neboť již není zřejmé, kudy dříve tekly. (Potoky byly často překládány na okraj nivy, aby byla zvětšena plocha obhospodařovaných luk.) Místy vykazují napřímené toky postupný samovolný návrat k přirozenému stavu – rozpad opevnění, padlé kmeny zpomalující rychlost toku, zanášení sedimenty, zarůstání dřevinami, změny způsobené bobry apod. Na takových místech již není účelná revitalizace pomocí techniky.

Kudy z nudy - revitalizace potoku Hučina na Šumavě:

<https://www.kudyznudy.cz/aktuality/sumavsky-potok-hucina-uz-se-opet-klidne-vlni-vltav>

Arnika – revitalizace vodních toků:

<https://arnika.org/voda/nase-temata/revitalizace>